

Sygn. akt VIII U 2325/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 grudnia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2020 r. w Gliwicach

sprawy T. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o ustalenie kapitału początkowego

na skutek odwołania T. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 25 października 2019 r. **nr** (...) -2019

1. zmienia zaskarżoną decyzję częściowo w ten sposób, że do ustalenia wartości kapitału początkowego dolicza ubezpieczonemu T. J. za rok 1985 zarobek w kwocie 27.326 zł (dwadzieścia siedem tysięcy trzysta dwadzieścia sześć złotych);

2. w pozostałej części oddala odwołanie.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 2325/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 25 października 2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. ponownie ustalił ubezpieczonemu T. J. kapitał początkowy.

Organ rentowy przyjął 293 miesiące okresów składkowych, wwpw ustalono z lat 1983-1992 i wyniósł on 109,87%. Za rok 1985 ZUS przyjął jako dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne kwotę 244.761 zł. Była to suma kwot 30.982 zł oraz 213.779 zł (karta 15 verte akt (...)).

W odwołaniu ubezpieczony domagał się zmiany zaskarżonej decyzji przez uwzględnienie 295 miesięcy składkowych, w tym sierpnia i września 1985 roku, oraz dodatkowo kwot wypłaconych mu w maju 1985 roku :

- 22.621 zł z tytułu premii i wynagrodzenia za nadgodziny

- 1.210 zł z tytułu rekompensaty

- 1.189 zł z tytułu nagrody.

W piśmie z 9 listopada 2020 roku ubezpieczony wskazał, że nie zaliczono mu w roku 1985 ekwiwalentu pieniężnego z tytułu urlopu wypoczynkowego, który był wypłacony we wrześniu 1985 roku.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu podał, że ubezpieczony był zatrudniony w Zakładach (...) w Z. do 31 lipca 1985 roku. Z kartoteki zarobkowej za 1985 rok wynika, że w miesiącu maju osoba prowadząca kartotekę zarobkową popełniła błąd i wprowadziła dane dotyczące zarobku brutto, dodatku funkcyjnego oraz kwot za nadgodziny w błędnej wysokości. Wartości te zostały z kartoteki wykreślone, a prawidłowe dane organ rentowy przyjął z pozycji następnej tj. z miesiąca czerwca. ZUS nie uwzględnił skreślonej nagrody w miesiącu maju i rekompensaty za wszystkie miesiące.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W 1985 roku ubezpieczony pozostawał w zatrudnieniu:

- od 1 stycznia 1985 roku do 31 lipca 1985 roku w Zakładzie (...) w Z.;

- od 30 października 1985 roku do 31 grudnia 1985 roku w Zrzeszeniu Przedsiębiorstw (...) w G..

Celem udokumentowania zarobków z Zakładu (...) w Z. ubezpieczony przedłożył kartoteki zarobkowe. Za miesiąc maj 1985 roku organ rentowy wyjaśnił, że przyjął 29.996 – karta 29 a.s.

W kartotece za maj 1985 roku w pozycjach: zarobek brutto, dodatek funkcyjny, nadgodziny są skreślenia.

Od 1 maja 1985 roku ubezpieczony otrzymywał wynagrodzenie w kwocie 15.300 zł i dodatek funkcyjny w kwocie 1.800 zł (przeszeregowanie z dnia 25 czerwca 1985 roku – karta 17 a.s.) .

W dniu 24 lipca 1985 roku dyrektor Zakładu (...) w Z. zwrócił się do rachuby o naliczenie ubezpieczonemu do wypłaty ekwiwalentu za 26 dni urlopu taryfowego za rok 1985.

Zarobek ubezpieczonego za okres od 30 października 1985 roku do 31 grudnia 1985 roku wyniósł 30.982 zł i został on wykazany w legitymacji ubezpieczeniowej.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego i przeszeregowania załączonego do akt sprawy (karta 17). Na powyższych dowodach oparł się w całości.

Sąd zważył, co następuje:

odwołanie było częściowo zasadne.

Zasady ustalania kapitału początkowego zostały uregulowane w ustawie z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. Z 2004 r, nr 39, poz.353 ze zm.).

Przepis art. 174 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowi, że podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych jest wybierany z okresu od dnia 1 stycznia 1980 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. Odesłanie do wymienionych przepisów oznacza, że zasady ustalania podstawy wymiaru kapitału początkowego są takie same, jak zasady ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent. Ogólne zasady ustalania tej podstawy uregulowane są w art. 15 ust. 1, zgodnie z którym podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi przeciętna podstawa wymiaru składki na

ubezpieczenie społeczne w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę. Prawo wyboru okresu kolejnych 10 lat kalendarzowych ograniczone jest w przypadku ustalania podstawy wymiaru kapitału początkowego do lat 1980-1998.

W niniejszej sprawie podstawa wymiaru kapitału początkowego została ustalona z lat 1983-1992. Przedmiotem sporu była wysokość wynagrodzenia uzyskanego w 1985 roku oraz czy do okresów składkowych zaliczyć sierpień i wrzesień 1985 roku.

Zgodnie z przepisem art. 174 ust. 2 ustawy emerytalno-rentowej przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed wejściem w życie przepisów ustawy okresy składkowe wymienione w art. 6, nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5 i nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3, 6-12 w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W ocenie sądu sierpień i wrzesień 1985 roku nie mogą zostać zaliczone do okresów składkowych. Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 a ustawy emerytalno-rentowej za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 roku następujące okresy za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne – zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego – w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy albo rentę chorobową. Z całą pewnością w sierpniu i we wrześniu 1985 roku ubezpieczony nie był zatrudniony. Jego zatrudnienie w Zakładzie (...) zakończyło się z dniem 31 lipca 1985 roku. Kolejny stosunek pracy rozpoczął się z dniem 30 października 1985 roku. Zatem sierpień i wrzesień 1985 roku nie są okresami składkowymi. Bez znaczenia pozostaje, że w sierpniu 1985 roku wypłacono ubezpieczonemu wynagrodzenie za lipiec 1985 roku, a we wrześniu 1985 roku ekwiwalent za urlop wypoczynkowy. Istotne jest to, że w tych miesiącach ubezpieczony nie pozostawał w zatrudnieniu.

W zakresie podstawy wymiaru składek za maj 1985 roku w ocenie sądu organ rentowy nie popełnił błędu. Jak wynika z pisma z 21 października 2020 roku (karta 29 a.s.) ZUS przyjął 29.996 zł. Jest to wartość prawidłowa. Organ rentowy słusznie zauważył, że w kartotece zarobkowej za maj 1985 roku są skreślenia. Wynikać to może z przeszerogowania z dniem 1 maja 1985 roku, przy czym pismo o przeszerogowaniu pochodzi z dnia 25 czerwca 1985 roku. Z dniem 1 maja 1985 roku stawka wynagrodzenia zasadniczego ubezpieczonego wzrosła do 15.300 zł, a dodatek funkcyjny do 1.800 zł. Zatem prawdopodobne jest, że ubezpieczonemu dokonano nadpłaty za maj 1985 roku już po sporządzeniu pisma z 25 czerwca 1985 roku - co wymagało dokonania poprawy w kartotece zarobkowej. Ponieważ ubezpieczony zakończył pracę w Zakładzie (...) w Z. w dniu 31 lipca 1985 roku zatem powinien otrzymać wynagrodzenie za 7 miesięcy. Stąd ZUS słusznie przyjął, że kwoty wpisane w kartotece zarobkowej za czerwiec 1985 roku to kwoty uzyskane przez ubezpieczonego za maj 1985 roku, a wpisane za lipiec 1985 roku to należności za czerwiec 1985 roku, a wpisane za sierpień 1985 roku to należności uzyskane za lipiec 1985 roku. Zatem kwoty do uwzględnienia w kapitale początkowym za maj 1985 roku są następujące:

- 15.300 zł - zarobek brutto,
- 1.800 zł - dodatek funkcyjny,
- 5.734 zł – nadgodziny,
- 1.683 zł – nadgodziny,
- 4.505 zł – premia,
- 968 zł – dodatek stażowy,

Razem 29.990 zł.

W ocenie sądu ZUS prawidłowo nie uwzględnił kwoty 1.189 zł z tytułu nagrody za maj 1985 roku ponieważ ta kwota została skreślona w kartotece zarobkowej.

Organ rentowy zaliczył też ubezpieczonemu rekompensatę – po 1.210 zł miesięcznie, także za maj 1985 roku. Wynika to z zestawienia na karcie 15 akt ZUS. Uwzględniono w tym zestawieniu kwotę 9.680 zł czyli 8 x 1.210 zł.

W piśmie z dnia 21 października 2020 roku (karta 29 a.s.) ZUS wyjaśnił, że nie uwzględnił kwoty 273267,00 zł wskazanej we wrześniu 1985 roku bo nie wiadomo czego dotyczy. W kartotece zarobkowej w miesiącu wrześniu 1985 roku wskazana jest kwota 27.326 zł. W ocenie sądu jest to ekwiwalent za urlop wypoczynkowy. W toku postępowania przed organem rentowym ZUS nie wskazywał na zaliczenie kwoty 27.326 zł (karta 43 a.e.) lub podawał, że została ona uwzględniona (karta 49).

W okresie od 1 stycznia 1984 roku do 31 grudnia 1989 roku obowiązywały akty prawne:

1. rozporządzenie Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 27 grudnia 1983 roku w sprawie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne za pracowników uspołecznionych zakładów pracy (Dz.U. nr 73, poz. 332) – obowiązujące do 31 grudnia 1986 roku,
2. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 1987 roku w sprawie zgłaszania pracowników do ubezpieczenia społecznego oraz składek na to ubezpieczenie (Dz.U. nr 37, poz. 211; z 1988 r. nr 36, poz. 284) – obowiązujące od 1 stycznia 1987 roku do 31 grudnia 1989 roku,
3. uchwała nr 33 Rady Ministrów z dnia 25 marca 1983 roku w sprawie klasyfikacji wynagrodzeń w jednostkach gospodarki uspołecznionej (M.P. nr 15, poz. 85),
4. zarządzenie nr 21 Prezesa GUS z dnia 18 maja 1984 roku w sprawie klasyfikacji składników wynagrodzeń (Dz. Urz. GUS nr 3, poz. 6).

Podstawy wymiaru składek nie stanowiły:

1. świadczenia finansowane przez ZUS,
2. wypłaty należności za prace, od których pobierany jest podatek dochodowy, obrotowy lub gruntowy,
3. świadczenia za prace członków spółdzielni produkcyjnych zrzeszonych w (...) Związku Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych oraz ich domowników, stanowiące element dochodu podzielonego spółdzielni,
4. wypłaty z nadwyżki bilansowej, stanowiące oprocentowanie udziałów członkowskich w spółdzielniach oraz wypłaty dokonywane członkom spółdzielni nie będącym pracownikami,
5. wartość świadczeń rzeczowych wynikających z przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy,
16. ekwiwalent pieniężny za użyte przy wykonywaniu pracy narzędzia, materiał lub sprzęt, stanowiące własność wykonawcy,
17. wypłaty należności z tytułu podróży służbowych na obszarze kraju oraz z tytułu wyrównania wydatków ponoszonych przez pracownika w związku z wykonaniem pracy poza stałym miejscem pracy lub poza stałym miejscem zamieszkania, m.in. dodatki i ryczałty za rozłąkę, strawne, dodatki dewizowe wypłacane w rybołówstwie morskim oraz marynarzom, dodatki godzinowe wypłacane pracownikom drużyn lokomotywowych i konduktorskich, diety godzinowe pracowników poczt ruchomych,
18. ryczałty i ekwiwalenty za używanie do celów służbowych prywatnych samochodów lub innych środków lokomocji,

19. wartość wyżywienia wydawanego bezpłatnie lub częściowo odpłatnie na kursach i szkoleniach,
10. wartość posiłków regeneracyjno-wzmacniających
11. wypłaty należności za przeniesienie na podstawie umowy sprzedaży majątkowego prawa autorskiego,
12. opłaty licencyjne lub inne należności za przeniesienie prawa lub ustanowienie prawa korzystania z niepracowniczego wynalazku lub wzoru użytkowego na rzecz jednostki gospodarki społecznej,
13. wypłaty należności obliczonych od wielkości efektów uzyskanych przez zastosowanie pracowniczego projektu wynalazczego
14. nagrody o charakterze szczególnym, a zwłaszcza nagrody państwowe, resortowe o charakterze nagród państwowych,
15. ryczałty wypłacane kuratorom społecznym,
16. odszkodowania dla ławników ludowych w sądach powszechnych, nie będących pracownikami,
17. wszelkiego rodzaju stypendia,
18. odprawy sześciomiesięczne, wypłacane na podstawie przepisów w sprawie dodatkowych świadczeń, dla pracowników społecznych zakładów pracy zmieniających pracę,
19. zasiłki na zagospodarowanie oraz zasiłki osiedleniowe,
20. jednorazowe pożyczki na zagospodarowanie,
21. zapomogi wypłacane pracownikom,
22. wypłaty przeznaczone na pomoc zdrowotną dla nauczycieli korzystających z opieki zdrowotnej,
23. ryczałty oraz dodatki wypłacone w złotych obywatelom polskim zatrudnionym za granicą, przez pracodawcę zagranicznego, w ramach współpracy gospodarczej i naukowo-technicznej,
24. jednorazowe odszkodowania z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu albo śmierci oraz odszkodowania za przedmioty utracone lub uszkodzone wskutek wypadku przy pracy, przysługujące od zakładu pracy,
25. odprawy pośmiertne po zmarłym pracowniku,
26. świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne
27. rekompensaty pieniężne z tytułu wzrostu cen detalicznych wypłacane osobom na urloпах wypoczynkowych,
28. wynagrodzenia bezosobowe,
29. honoraria,
30. nagrody z zakładowego funduszu nagród, m.in. tak zwane trzynaste pensje, wypłacane na podstawie ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku (Dz.U. nr 27, poz. 150 z poen. zm.), a począwszy od nagród wypłacanych za 1985 rok – na podstawie ustawy z dnia 10 lipca 1985 roku o rocznych nagrodach z zakładowego funduszu nagród w państwowych jednostkach organizacyjnych nie będących przedsiębiorstwami państwowymi (Dz.U. nr 32, poz. 141 z poen. zm.),
31. wypłaty z zysku do podziału w przedsiębiorstwach państwowych i innych jednostkach gospodarki społecznej oraz z nadwyżki bilansowej w spółdzielniach.

Wynika z powyższego, że ekwiwalent za urlop wypoczynkowy stanowił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i powinien być uwzględniony w kapitale początkowym.

Mając powyższe na uwadze sąd orzekł jak w pkt 1 wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

W pozostałej części odwołanie oddalono na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

(-) Sędzia P. Bogacińska-Piątek